

Hallegård Ejendom ApS
Aspevej 3
3751 Østermarie

Bornholms Regionskommune
Center for Natur, Miljø og Fritid
Natur og miljø
+45 56 92 22 08
nm@brk.dk
www.brk.dk
CVR: 26 69 63 48

6. september 2021

J. nr. 06.02.03G01-0071

Tilladelse til regulering af vandløb på matr. 47e og 48a, Østermarie

Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid, giver hermed Hallegård Ejendom ApS tilladelse til at nedlægge vandløb, etablere nye samt ændre en vejunderføring på Aspevej 3, 3751 Østermarie, matr. 47e og 48a, Østermarie.

Tilladelsen meddeles efter vandløbslovens¹ §§ 16-17, samt kapitel 2 og 5 i bekendtgørelse om vandløbsregulering og –restaurering mv². Tilladelsen gives ligeledes med hjemmel i vandløbslovens § 21, der omhandler anlæggelse af nye vandløb samt § 47, der vedrører ændringer af broer, overkørsler eller lignende.

Der er tale om vandløb jf. vandløbslovens³ § 2. Vandløbene er private, jf. vandløbslovens § 8.

Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningen, jf. denne tilladelse og følgende vilkår:

Vilkår

- Projektet må ikke påbegyndes før klagefristen er udløbet.
- Udvaskning af sand og jord skal begrænses mest muligt i forbindelse med arbejdets udførelse.
- Nedlægningen af drænet og vandløbet, må ikke forringe tilstanden i nedstrøms målsatte vandløb.
- Eventuelle fund af arkæologisk materiale skal straks anmeldes til Bornholms Museum og arbejdet standses. Jf. museumslovens § 27 stk. 2.
- Ansøger indhenter selv ledningsoplysninger inden gravearbejdet påbegyndes.
- Hvis der er behov for at tilpasse projektet under arbejdets udførelse, skal vandløbsmyndigheden kontaktes med henblik på en godkendelse.
- Hvis tilladelsen ikke tages i brug inden for 3 år bortfalder den.

Tilladelsen omfatter følgende (se kort over projektområdet):

- Nedlægning af et vandløb på 600 m, der rummer både åbne og rørlagte stræk.
- Etablering af en åben grøft på 80 m med målene: 0,5 m dybde, 0,1 m bund bredde og anlæg 1:2.
- Opgravning af drænrør fra opstrøms mark mod vest, og etablering af en mindre fure, som følger landskabet, der kan transportere vandet til sænkningen ved det sydligste paddeskrab.
- Etablering af 2 paddeskrab (dybde 0,3 m) mod syd, hvor vandet ledes igennem.
- Lukning af eksisterende stenkiste med jord ved vejunderføring.
- Etablering af en ny, armeret rørunderføring (Ø 40 cm) i kote 87, vest eller øst for stenkisten.
- Etablering af 2 paddeskrab (dybde 0,3 m) mod nord, hvor vandet ledes igennem.
- Etablering af en fure i terrænet nord for det nordligste paddeskrab, der forbinder vandet med det naturlige vandløb i skoven.

¹ LBK nr. 1217 af 25/11/2019.

² BEK nr. 834 af 27/06/2016.

³ LBK nr. 127 af 26/01/2017.

Færdigmelding

Projektejer har ansvaret for at indsende en færdigmelding til Bornholms Regionskommune, når projektet er gennemført. I færdigmeldingen skal der vedlægges billeder, af projektområdet og delprojekter efter arbejdets udførelse.

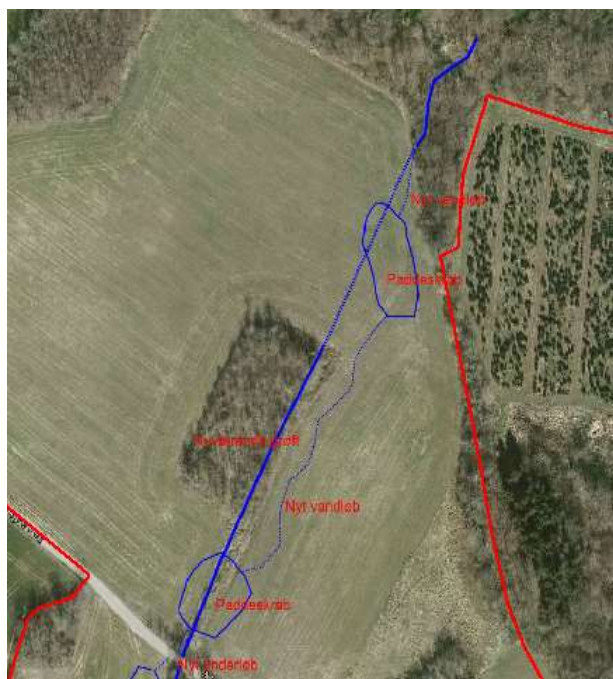
Eventuelle ændringer skal beskrives. Materialet sendes til nmf@brk.dk att. Tine Kent Egedal anført journalnummer: J. nr. 06.02.03G01-0071.

Projektområdet

Projektet foregår på matr. 47e og 48a, Østermarie. Projektområdet og delprojekter fremgår af følgende oversigtskort:

Projektområdet mod syd.

Projektområdet mod nord.

Vandløbet, der skal nedlægges er anført med gul streg:

Figur 1: Luftfoto, der viser Hallegaard (grøn prik) og vandløbet der skal nedlægges med gul streg (Kilde: Kortinfo).

Vandløbet strømmer til projektområdet fra syd fra matr. 49l, Østermarie. Her er vandløbet ca. 1 m bredt og 0,5-1 m dybt. Ved indløbet til matr. 48a, Østermarie, krydser vandløbet engen via en rørlagt strækning, der løber syd for dammen. Fra dammen ledes vandet mod nord langs et skovbryn. Vandløbet modtaget drænvand fra

vest. Ved Aspevej føres vandet under vejen via en stenkiste. Nord for Aspevej er vandløbet åbent frem til en lille skovbevoksning. Hvorefter vandløbet krydser engen via en rørledning, som leder ud i et skovvandløb.

Figur 2: Luftfoto, der viser vandløbet, der strømmer til projektområdet fra syd og det rørlagte stræk, som ledes under engen på matr. 48a (turkis stiplede linje) (Kilde: Kortinfo).

Sagsfremstilling

Center for Natur, Miljø & Fritid, har den 14. januar 2021, modtaget en ansøgning fra Hallegård Ejendom ApS, om et vandløbsreguleringsprojekt på matr. 47e og 48a, Østermarie.

Ansøgerne ønsker at genskabe de hydrologiske forhold, der var på ejendommen, inden man begyndte at grave grøfter og dræne for at få vandet væk fra jorderne. Ansøgerne oplyser, at dette vil give mere naturværdi på de tidligere enge og bevirke et større CO²-binding.

De tidligere enge ses på følgende historiske kort fra 1883-1887:

Figur 3: Projektområdet på Generalstabens Topografiske Kort fra 1883 – 1887. De blå streger viser vandløb. Engene er markeret med lysebrun og små buske, skovområder er markeret med grønne felter (Kilde: Kortinfo).

Som det fremgår af ovenstående kortmateriale, har vandløbstraceet nord for Aspevej eksisteret fra før 1883. Der kan derfor være tale om et naturligt vandløb.

For at genskabe de våde enge, vil man i projektet fjerne drænet, som leder til vandløbet fra vest. Drænvandet vil efterfølgende afstrømme via højdedraget gennem en fure. Furen leder til den nye grøft, der løber bugter sig gennem lavningen i nordlig retning. Grøften vil få så lille fald som muligt, indtil grøftebunden når overfladen, så vandet kan flyde frit ned gennem engen og hen mod paddeskrabene.

Nuværende åbne vandløb bliver nedlagt på både matr. 47e og 48a, Østermarie. Afløbet fra søen bevares i samme kote, men vil fremadrettet løbe ud på engen i et mindre vandløbstrace (50 cm dybt, 10 cm bredt og anlæg 2). Vandløbstraceet leder gennem de to paddeskrab på den sydlige eng. Vandet vil både følge vandløbstraceet og sive ud over engen. Efter ca. 80 m vil vandløbsbunden og terrænoverfladen være et.

Underløbet under Aspevej ligger ret dybt (kote 86,5). Derfor kan der ikke tilbageholdes vand nord for vejen uden at stenkisten kommer til at stå fuld af vand, hvilket destabiliserer vej og stenkiste. Stenkisten fyldes derfor med jord, og der etableres en ny armeret rørunderføring i kote 87 vest eller øst for stenkomsten (Ø 40 cm). Dette gøres, for at vandet kan komme væk fra vejen og underføringen, når grøftebunden nord for vejen hæves. Overskudsvand kan dermed passere under Aspevej og videre nedstrøms til den nordlige eng.

Nedstrøms vejunderføringen følger vandet terrænets hældning. Vandet passerer 2 paddeskrab. Der etableres en fure i terrænet nord for det nordligste paddeskrab, der forbinder vandet med vandløbet i skoven. Herefter ledes gennem stendiget og ud i det oprindelige vandløb, som strømmer mod nordøst. Hele strækningen er ca. 600 meter med et fald på 7 m, hvilket svarer til 4,2 %.

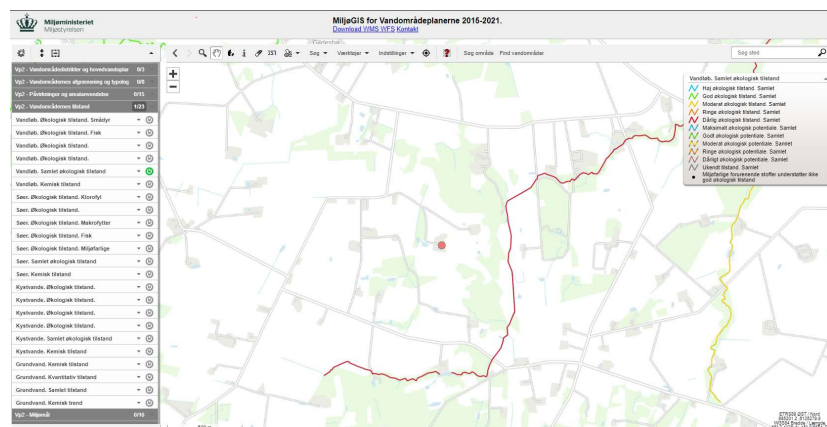
Vandløbet der nedlægges, opfyldes med ren jord fra paddeskrabene og fra de nye vandløbstraceer.

Bornholms Regionskommune skønner, at det nye vandløb vil have begrænset vandføring en del af året som følge af den øgede overflade, der modtager vandet. Overfladen vil tildels absorbere vandet og nedsive dette. Der vil også foregå øget fordampning.

Målsætning

Vandløbet leder til Vase Å, der løber i nordøstliggående retning ca. 0,4 km fra projektområdet. Vase Å har udløb i havet på nordøst Bornholm mellem Listed og Svaneke. Vase Å er målsat til god økologisk tilstand jf. Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster⁴ og Statens Vandområdeplaner (2015-2021).

Vase Å er registreret med dårlig økologisk tilstand i MiljøGIS for vandområdeplanerne 2015-2021 (figur 4). Der er registreret moderat økologisk tilstand for smådyr, dårlig tilstand for fisk og ukendt tilstand for vandplanter.

Figur 4: Kortet viser den samlede økologiske tilstand for Vase Å, som vandløbet leder til (Kilde: MiljøGIS Vandområdeplaner 2015-2021).

⁴ BEK nr. 1625 af 19/12/2017.

Ifølge indsatsbekendtgørelsens⁵ § 8, skal vandløbsmyndigheden ved administration af lovgivningen forebygge en forringelse af tilstanden for overfladevandområder og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandforekomster ikke forhindres. Ifølge § 8, stk. 2, skal det ved afgørelsen sikres, at projektet hverken indebærer en direkte eller indirekte negativ påvirkning af det målsatte vandområde.

Den øvre del af Vase Å har, ifølge DTU Aquas rapport [Planer for fiskepleje på Bornholm](#), gode fysiske forhold. Den øvre del omkring Lindholmsvej, som er i nærheden af projektområdet, har stor fysisk variation med en bund, der veksler mellem gydegrus, sten og ren klippegrund. Årsagen til manglende målopfyldelse må derfor tillægges begrænset vandføring og sommerudtørring. Tilledning af vand er derfor centralt for netop dette vandløb.

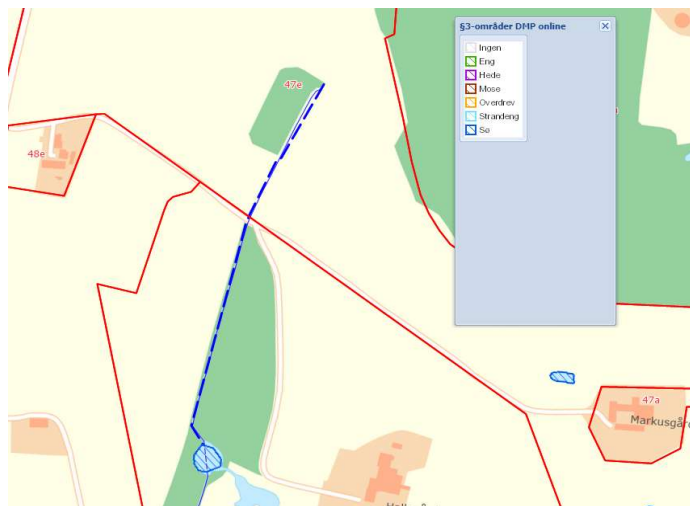
Aflednings- og afstrømningsmæssige konsekvenser

For at sikre afvandingen opstrøms projektområdet bevares rørlægningen opstrøms dammen. Markerne mod vest kan fortsat også afvande, da drænet vil blive fritlagt. Da terrænet falder ved udløbet og der graves et vandløbstrace, som bidrager til at sikre afvandingen, vurderer Bornholms Regionskommune ikke, at der vil være afledningsmæssige konsekvenser forbundet med projektet.

Vedrørende afstrømningsmæssige konsekvenser, så vil et hydrologiprojekt som dette, der tilbageholder vand, bevirke øge nedsivningen og fordampning af vandet lokalt. Dette ikke alene forsinker afstrømningen, men det vil også føre til en reduceret afstrømning til nedstrøms recipienter. Bornholms Regionskommune skønner, at påvirkningen vil være af mindre omfang, da der er et mindre opland på ca. 21 ha og nedstrøms skovvandløb dermed allerede er påvirket af fluktuationer i afstrømningen og sommerudtørring.

Naturbeskyttelse

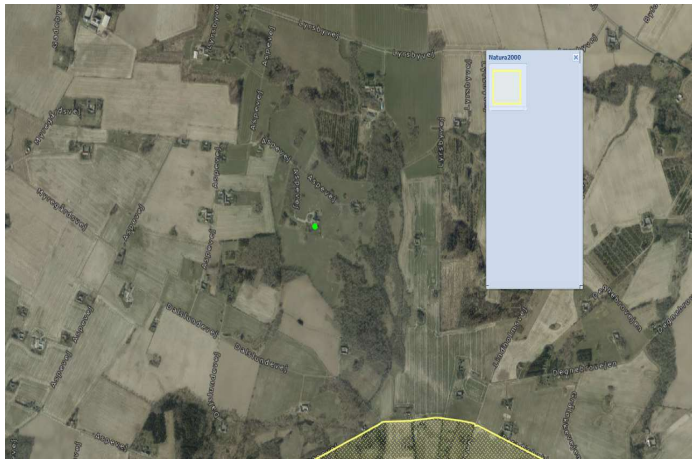
Vandløbet er ikke beskyttet jf. naturbeskyttelseslovens § 3, men dammen som vandløbet leder fra, er omfattet (figur 5). Bornholms Regionskommune har vurderet forholdet og givet dispensation til, at projektet kan gennemføres, jf. naturbeskyttelseslovens § 3.

Figur 5: Matrikelkortet viser projektområdet og dammen, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (kilde: Kortinfo).

Det nærmeste Natura 2000 område ligger ca. 1 km mod syd (nr. 242: Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne, figur 6).

⁵ BEK nr. 449 af 11/04/2019.

Figur 6: Kortet viser Aspevej 3 (grøn prik) og Natura 2000 område nr. 242 med gul skravering (Kilde: Kortinfo).

Bilag IV

Det fremgår af habitatbekendtgørelsens § 10, at der ikke kan gives tilladelse, dispensation, godkendelse m.v., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, i alle livsstadier.

Bilag IV-arter er arter optaget på habitatdirektivets Bilag IV. Arterne er særligt strengt beskyttede. Bilag IV-arter, som forekommer på Bornholm, er bl.a. alle arter af flagermus, paddearterne løvfrø, springfrø, strandtudse, grønbroget tudse og stor vandsalamander, arter af vandkalve og guldsmede samt markfirben.

Ifølge Danmarks Miljøportal, Naturdata, er der hverken registreret Bilag IV-arter eller andre fredede arter i projektområdet. Projektet vurderes, grundet sin placering og afgrænsning, ikke at påvirke den omkringliggende natur som habitat eller potentielt habitat for Bilag IV-arter eller andre fredede dyr og planter.

Danske rødlistearter Rødlisten er en liste over plante- og dyrearter, som er forsvundet i nyere tid, i fare for at forsvinde, eller sjældne. Der er ikke registreret rødlistearter i projektområde

Fredninger

Der er registreret et fredet stendige i projektets nordlige periferi (figur 7). Bornholms Regionskommune har vurderet sagen og har givet dispensation til, at stendiget kan gennembrydes.

Figur 7: Matrikelkortet viser fredninger (orange linjer angiver stendiger) (Kilde: Kortinfo).

Projektet berører ingen byggelinjer.

Konklusion

Bornholms Regionskommune konkluderer, at en omlægning af det åbne vandløb til et mindre og terrænnært trace, hvor vandet også vil løbe ud på engen og lejre sig i paddeskrab, vil bevirke, at vandets opholdstid forlænges lokalt. I den forbindelse vil der foregå øget nedsivning og fordampning. Overskydende vand vil sive langsomt fra til nedstrøms åbne skovvandløb. Den reducerede afstrømning fra projektområdet vil bevirke, at der tilledes mindre vand til vandløbet nedstrøms end hidtil. Dette vil påvirke vandføringen. Påvirkningen vurderes dog at være af begrænset størrelsesorden, da vandløbet allerede er influeret af fluktuationer i vandføring, som følge af det begrænsede opland og sommerudtørring.

Ifølge indsatsbekendtgørelsen 8, stk. 2, skal det ved afgørelsen sikres, at projektet hverken indebærer en direkte eller indirekte negativ påvirkning af det målsatte vandområde.

Bornholms Regionskommune vurderer, at projektet hverken vil indebære en direkte eller en negativ påvirkning af tilstanden i Vase Å. Afstanden på 0,4 km til Vase Å bevirker, at en eventuel mindre nedgang i vandføringen i nedstrøms vandløb kun vil være lokal og den vil primært være i de perioder, hvor der er begrænset vandføring i forvejen. Bornholms Regionskommune konkluderer på baggrund heraf og ud fra indholdet i sagsfremstillingen, at der kan gives tilladelse til det ansøgte projekt.

Tidsplan

Projektet ønskes udført så snart tilladelse foreligger.

Overslag over udgifterne og fordelingen af disse

75.000 kr. Udgifterne forventes betalt via eget arbejde og evt. via tilskud.

Høring

Projektet har været i offentlig høring på kommunens hjemmeside i 4 uger i perioden: 9. marts 2021- 7. april 2021. Kommunen har ikke modtaget bemærkninger til projektet inden for høringsfristen.

VVM

Vandløbsreguleringsprojekter er omfattet af kravet om screening for miljøvurdering (VVM) jf. miljøvurderingslovens⁶ §§ 16, jf. 21 og bilag 2, punkt 10 f. Bornholms Regionskommune har gennemført en screening for miljøvurderingspligt af projektet og har på baggrund heraf, meddelt afgørelse om ikke miljøvurderingspligt for det ansøgte projekt jf. § 21 i miljøvurderingsloven.

Klage

Kommunens afgørelse efter vandløbsloven kan påklages til Nævnenes hus efter bestemmelserne i vandløbslovens § 16, bortset fra afgørelser om erstatning og andre økonomiske spørgsmål, der kan påklages til Taksationskommissionen for Bornholm.

Afgørelser efter lovens § 54a er undergivet såkaldt begrænset prøvelse. Det betyder, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet kun kan tage stilling til, om der foreligger et ulovligt forhold i vandløbslovens forstand.

Regler for klage fremgår af klagevejledningen. Klagefristen er **4 uger** fra den dato tilladelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra denne dato. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Hvis du vil indbringe afgørelsen for domstolene, skal det ske inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse.

⁶ LBK nr.973 af 25/06/2020.

Klagevejledning

Afgørelser efter vandløbslovens kan påklages af:

- Den, afgørelsen er rettet til
- Enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser

En klage skal indgives skriftligt. Du går ind på [Nævnenes Hus](#), hvor du skal logge på med nem-ID. Klik på Miljø og Energi, Miljø- og Fødevareklagenævnet. På nævnenes hus findes der en vejledning om anvendelse af Klageportalen. Klagen sendes gennem klageportalen til Bornholms Regionskommune.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr. Gebyrets størrelse afhænger af, om klagen kommer fra en borger eller en virksomhed/organisation. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Det er muligt at blive fritaget for at bruge Klageportalen ved at sende en begrundet anmodning til Bornholms Regionskommune med påført sagsnummer i emnefeltet til Bornholms Regionskommune, Skovløkken 4, 3770 Allinge. Anmodningen viderendeses herefter til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som afgør, om den kan imødekommes.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af din klage, at du indbetaler gebyret. Gebyret tilbagebetales hvis:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- Klageren får helt eller delvist medhold i sagen, eller
- Eller klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø og Fødevareklagenævnets kompetence.

Opsættende virkning

En rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet. Hvis udnyttelse af en tilladelse forudsætter udførelse af anlægsarbejder, må sådanne arbejder ikke påbegyndes før klagefristens udløb eller, hvis der er klaget over afgørelsen, før Miljø og Fødevareklagenævnets afgørelse foreligger.

Vandløbsmyndigheden skal staks underrette den, der har fået tilladelsen eller godkendelsen, om, at afgørelsen er påklaget.

Du kan som udgangspunkt ikke klage over nævnets afgørelser til anden administrativ myndighed. Hvis du er utilfreds med nævnets afgørelse, kan du indbringe sagen for domstolene. Uanset om der anlægges retssag, er man forpligtet til at rette sig efter Miljø- og Fødevareklagenævnet afgørelse, indtil domstolen måtte bestemme andet.

Venlig hilsen
Tine Kent Egedal
Biolog

Kopi af afgørelsen er sendt til følgende klageberettigede:

Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Naturfredningsforening, Lokalkomité Bornholm
Dansk Ornitologisk Forening
Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Bornholm
Friluftsrådet
Friluftsrådet, Lokalafdeling Bornholm
Fiskeristyrelsen
Vandpleje Bornholm
Sportsfiskerforbundet.

Og følgende sagsparter:

Finn Verner Hellisen, Aspevej 9, 3751 Østermarie, matr. 40d, Østermarie.
Tue Pelle Christiansen, Fuglesangen 7, 3770 Allinge, matr. 46a, Østermarie.
Marianne Hellisen, Dalslundevej 3, 3751 Østermarie, matr. 49l, Østermarie.